

Boodschap voor Wereldmissiezondag 2004

Eucharistie en missie

Mijn dierbare broeders en zusters,

1. Het missionaire werk van de Kerk is ook aan het begin van het derde millennium een zaak van dringend belang, dat heb ik al vaker gezegd. De missie staat, zoals ik in de Encycliek *Redemptoris missio* schreef, nog maar aan het begin en wij moeten ons met hart en ziel in dienst daarvan stellen.¹ Het gehele volk van God wordt op elk moment van zijn pelgrimstocht door de geschiedenis geroepen om te delen in de "dorst" van de Verlosser (vgl. Joh 19,28). Die dorst om zielen te redden is altijd sterk gevoeld door de heiligen: u hoeft bijvoorbeeld maar te denken aan Theresia van Lisieux, beschermheilige van de missie, en aan bisschop Comboni, de grote apostel van Afrika die ik kort geleden tot de eer der altaren heb mogen verheffen.

De sociale en religieuze problemen waarvoor de mensheid in onze tijd staat, vormen een appèl aan de gelovigen om hun missionaire vuur nieuw leven in te blazen. Ja! De missie 'ad gentes' moet opnieuw manmoedig tot stand gebracht worden, te beginnen met de verkondiging van Christus, de Verlosser van ieder mens. Het Internationaal Eucharistisch Congres dat aanstaande oktober, de missiemaand, in Guadalajara in Mexico wordt gehouden, zal een uitgelezen gelegenheid zijn om te groeien in het gemeenschappelijk missionair bewustzijn rond de Tafel van het Lichaam en Bloed van Christus.

Verzameld rond het altaar, leert de Kerk haar oorsprong en missionaire opdracht beter begrijpen. Zoals het thema van de Wereldmissiezondag van dit jaar duidelijk aangeeft, zijn 'Eucharistie en missie' onverbrekkelijk met elkaar verbonden.

Naast het verband tussen het mysterie van de eucharistie en dat van de Kerk, is er dit jaar ook een duidelijke verwijzing naar de heilige Maagd Maria, vanwege het 150-jarig bestaan van het dogma van de onbevleete ontvangenis (1854-2004). Laten wij de eucharistie zien door de ogen van Maria. Vertrouwend op de voorspraak van de heilige Maagd, wil de Kerk Christus, het Brood van de Verlossing, aanbieden aan alle volken, opdat zij Hem erkennen en Hem aanvaarden als de enige Verlosser van de mensheid.

2. In de geest terugkerend naar het Cenakel, heb ik vorig jaar precies op de Witte Donderdag de Encycliek *Ecclesia de Eucharistia* getekend, waaruit ik een aantal passages wil aanhalen die ons, dierbare broeders en zusters, zullen helpen om de Wereldmissiezondag van dit jaar in

1. Vgl. Johannes Paulus II, Encycliek *Redemptoris missio* (7 december 1990), 1, in: *Kerkelijke documentatie* 19/1 (februari 1991), 3.

een eucharistische geest te beleven. “De eucharistie bouwt de Kerk op en de Kerk maakt de eucharistie”,² schreef ik, erop wijzend hoe de missie van de Kerk een voortzetting is van de missie van Christus (vgl. Joh 20,21), en geestelijke kracht put uit de *communio* met zijn Lichaam en Bloed. Het doel van de eucharistie is juist “de *communio* van de mensen met Christus en in Hem met de Vader en met de heilige Geest”.³ Als wij deelhebben aan het eucharistisch offer, geeft ons dat een dieper inzicht in de universaliteit van de verlossing en daarmee in de noodzaak van de missie van de Kerk met haar programma waarvan “de kern in Christus zelf is gelegen, die gekend, bemind en nagevolgd moet worden zodat wij in Hem het leven van de Drie-ene God mogen leven, en met Hem de geschiedenis omvormen tot haar voltooiing in het hemelse Jeruzalem”.⁴

Verzameld rond Christus in de eucharistie groeit de Kerk als het volk, de tempel en de familie van God: één, heilig, katholiek en apostolisch. Tegelijkertijd leert zij haar karakter van universeel heilssacrament en zichtbare realiteit met een hiërarchische structuur beter begrijpen. Zeker “wordt geen enkele christelijke gemeenschap opgebouwd, als zij niet haar oorsprong en middelpunt heeft in de viering van de heilige eucharistie”.⁵ Aan het einde van de mis, wanneer de celebrant de gelovigen heen zendt met de woorden “*Ite, Missa est*”, moet iedereen het gevoel hebben te worden uitgezonden als ‘missionarissen van de eucharistie’, die het grote geschenk dat wij hebben ontvangen, overal moeten uitdragen. Iedereen die Christus in de eucharistie ontmoet, kan niet anders dan de barmhartige liefde van de Verlosser door zijn of haar leven verkondigen.

3. Om de eucharistie in je leven uit te dragen is het ook nodig om veel tijd vrij te maken voor het aanbeddend verblijven vóór het allerheiligste Sacrament, iets wat ik zelf elke dag ervaar en waaruit ik kracht, troost en steun put.⁶ De eucharistie is, zoals het Tweede Vaticaans Concilie verklaart, “de oorsprong en het hoogtepunt van heel het christelijk leven”,⁷ “de bron en het hoogtepunt van heel de prediking”.⁸

Brood en wijn, vrucht van mensenheden, door de kracht van de heilige Geest getransformeerd in het Lichaam en Bloed van Christus, worden een voorproef van “een nieuwe hemel en een nieuwe aarde” (Apk 21,1), die door de Kerk in haar dagelijkse missie worden verkondigd. In Christus, die wij vereren in zijn aanwezigheid in het mysterie van de eucharistie, heeft de Vader zijn laatste woord tot de mensheid en de menselijke geschiedenis gesproken.

Hoe zou de Kerk invulling kunnen geven aan haar roeping zonder een nauwe band met de eucharistie te koesteren, zonder zich te voeden met dit voedsel dat haar heiligt, zonder haar missionaire werk te grondvesten in deze onmisbare steunpilaar? Om de wereld te evangeliseren zijn er apostelen nodig die ‘experts’ zijn in de viering, verering en contemplatie van de eucharistie.

4. In de eucharistie herbeleven wij het mysterie van de verlossing dat zijn hoogtepunt bereikt in het offer van de Heer, zoals het wordt uitgesproken in de woorden van de consecratie: “*mijn Lichaam, dat voor u gegeven wordt; ... mijn Bloed, dat voor u wordt vergoten*” (Lc 22,19-20). Christus is voor alle mensen gestorven; en ook voor allen is het geschenk van de verlossing dat in het sacrament van de eucharistie in de geschiedenis tegenwoor-

2. Johannes Paulus II, Encycliek *Ecclesia de Eucharistia* (17 april 2003), 26, in: *Kerkelijke documentatie* 31/4 (6 juni 2003), 111.

3. *A.w.*, 22.

4. *A.w.*, 60.

5. *A.w.*, 33; vgl. Tweede Vaticaans Concilie, Decreet over het ambt en het leven van de priesters *Presbyterorum ordinis*, 6.

6. Vgl. *Ecclesia de Eucharistia*, 25.

7. Tweede Vaticaans Concilie, dogmatische Constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, 11.

8. *Presbyterorum ordinis*, 5.

dig wordt gesteld: “*Blijft dit doen om Mij te gedenken*” (Lc 22,19). Deze opdracht is aan gewijde ambtsdragers toevertrouwd middels het sacrament van de wijding. Alle mannen en vrouwen zijn uitgenodigd tot dit feestmaal en offer, opdat zij delen in het leven van Christus zelf: “*Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt, blijft met Mij verbonden en Ik met hem. Zoals Ik leef uit de Vader, de Levende, die Mij gezonden heeft, zo zal ook hij die zich met Mij voedt, leven uit Mij*” (Joh 6,56-57). Gevoed door Hem komen gelovigen tot het inzicht dat de missionaire taak inhoudt dat zij een “*welkome gave [worden], geheiligd door de heilige Geest*” (Rom 15,16), om steeds meer “*één van hart en ziel*” (Hnd 4,32) te worden en te getuigen van zijn liefde tot in alle hoeken van de aarde.

Reizend door de eeuwen, elke dag het offer van het altaar herbelevend, wacht de Kerk, het volk van God, op Christus' wederkomst in heerlijkheid. Die wordt verkondigd na de consecratie door de dienaren van de eucharistie die rond het altaar bijeen zijn. Keer op keer spreekt de Kerk met hernieuwd geloof haar verlangen uit naar de definitieve ontmoeting met Hem, die komt om zijn plan voor de universele verlossing tot voltooiing te brengen.

De heilige Geest leidt met zijn onzichtbare, maar krachtige werking de christenen op deze dagelijkse spirituele weg, waarop zij onvermijdelijk ook moeilijkheden tegenkomen en het mysterie van het kruis ervaren. De eucharistie is de troost en de voorproef van de uiteindelijke overwinning voor hen die vechten tegen het kwaad en de zonde; zij is het 'brood des levens' dat hen gaande houdt die op hun beurt weer het brood worden dat 'gebroken' wordt voor anderen en hun trouw aan het evangelie soms zelfs

met het martelaarschap bekopen.

5. Dit jaar vieren wij, zoals ik al noemde, het 150-jarig bestaan van het dogma van de onbevleete ontvangenis. Maria was “op een meer verheven wijze verlost met het oog op de verdiensten van haar Zoon”.⁹ In de Encycliek *Ecclesia de Eucharistia* schreef ik: “Kijkend naar Maria herkennen we de veranderende kracht van de eucharistie. In haar zien we de wereld die in liefde vernieuwd is.”¹⁰

Maria, het eerste “tabernakel” in de geschiedenis,¹¹ toont ons en schenkt ons Christus, de Weg, de Waarheid en het Leven (vgl. Joh 14,6). Zoals “Kerk en eucharistie een onscheidbare eenheid vormen, zo geldt dat evenzeer voor Maria en de eucharistie”.¹²

Ik hoop dat het feit dat het Internationaal Eucharistisch Congres zo gelukkig samenvalt met het 150-jarig bestaan van het dogma van de onbevleete ontvangenis van Maria, voor de gelovigen, parochies en missionaire instellingen een gelegenheid zal zijn om zich met des te meer vuur in te zetten voor de missie, zodat er in iedere gemeenschap altijd “een echter ‘honger’ naar de eucharistie” levend gehouden wordt.¹³

Dit is ook een goede gelegenheid om de bijdrage te noemen die door de eerbare pauselijke missiegenootschappen aan het apostolische werk van de Kerk wordt geleverd. Zij hebben een zeer warme plaats in mijn hart en ik dank hen namens allen voor de grote dienst die zij de nieuwe evangelisatie en de missie *ad gentes* bewijzen. Ik vraag u om hen in geestelijke en materiële zin te ondersteunen, opdat de verkondiging van het evangelie ook door hun bijdrage alle volken van de aarde zal bereiken.

9. *Lumen gentium*, 53.

10. *Ecclesia de Eucharistia*, 62.

11. *A.w.*, 55.

12. *A.w.*, 57.

13. *A.w.*, 33.

Met deze gevoelens bid ik om de moederlijke voorspraak van Maria, 'vrouw van de eucharistie' en schenk ik u mijn apostolische zegen.

Vanuit het Vaticaan, 19 april 2004

Johannes Paulus II

Vertaling: drs. P.C. de Die